

BISERICA ȘI ȘCOALA

REVISTA OFICIALA A EPISCOPIEI ARADULUI

Redacția și Administrația
ARAD, STR. EMINESCU 18

APARE DUMINECA
Redactor: Pr. Ilarion V. Felea

ABONAMENTE:
Pentru 1 an 300 Lei; 6 luni 150 Lei

Vizitații canonice în Grăniceri și Șiclău

În continuarea vizitațiilor canonice, începute de P. Sf. Sa Părintele Episcop Andrei acum 3 săptămâni în protopopiatul Chișineu-Criș, Duminecă în 4 Iulie a. c., P. S. Sa a vizitat frunțile comune Grăniceri și Șiclău, dela granița dinspre apus a Țării.

P. Sf. Sa a plecat dela reședință cu mașina, dimineața la orele 8, însoțit de părintele consilier referent al secției culturale, Caius Turicu, originar din Grăniceri, unde tatăl său, bătrânul preot Gheorghe Turicu, azi pensionar, a păstorit cea mai mare parte din viața sa.

În Chișineu-Criș, P. S. Sa a luat și pe părintele protopop P. Marșieu. La marginea comunei Grăniceri un banderiu de călăreți încadrează mașina P. Sf. Sale, și-l conduc până la arcul de triumf dela intrarea în comună. Aci, o mulțime de credincioși își așteptau păstorul ce vine în numele Domnului. Dl notar Goldiș Ioan, un strănepot al fostului episcop de pie memorie Iosif Goldiș al Aradului, prin cuvinte adânc simțite, îl salută pe P. Sf. Sa în numele populației din Grăniceri, urându-i bun venit în mijlocul lor. Două fetițe, în costum național, îi oferă P. Sf. Sale buchete de flori. După ce P. Sf. Sa le mulțumește pentru întimpinarea făcută, pornește cu mașina printre rânduri de bărbați, femei și copii înșiruiți în lungul drumului, până la casa parohială a preotului Octavian Turicu. În timpul cât P. Sf. Sa se îmbracă în sf. odăjdii, o impozantă procesiune se îndreaptă dela biserică spre casa parohială, în frunte cu un sobor de preoți, compus din: Prot. P. Marșieu, Prot. C. Turicu, Pr. Z. Brădean-Curtici, Pr. Șt. Rusu-Nădab, Oct. Turicu-Grăniceri, Pr. P. Brad-Socodor, Pr. N. Lipovan-Grăniceri, Pr. T. Mihiți-Macea și diaconul A. Leucean. În biserică, P. Sf. Sa face hirotesia întru citeți a licențiatului în teologie Nicolae Vesa, numit preot la Zerind și a studentului teolog dela Academia noastră din Arad, S. Moleriu din Grăniceri.

Biserica s'a umplut de mulțimea credincioșilor, cari se grăbeau să participe la serviciul Sf. Liturghii,

pontificată de P. Sf. Sa. În decursul Sf. Liturghii s'a făcut hirotonirea întru preot a diaconului și absolventului de teologie Aurel Leucean, pentru parohia Dorobanți, iar întar diacon a fost hirotonit lic. în teol. N. Vesa, care urmează să fie hirotonit preot pentru parohia Zerind.

La prîceasnă, părintele Octavian Turicu, face o scurtă dare de seamă despre viața religioasă-morală a enoriașilor din Grăniceri, accentuând, între altele, că parohia are un număr de 2711 suflete în 772 familii ort. române. Sunt 35 perechi de concubini. Mai dă câteva amănunte relative la edificiul bisericii și a casei parohiale, spunând că biserica construită în anul 1705 a fost rezidită în 1911. Renovări mai importante i-s'au făcut în anul 1927 în exterior, iar în 1928 în interior, restaurându-i-se și pictura. Casa parohială s'a ridicat în anul 1940—41.

P. Sf. Sa, urcându-se pe amvon, rostește o cuvântare plină de îndemnuri părintești, din care am putut reține cele ce urmează:

Predica P. S. S. Episcopului Andrei

Este pentru mine o mare bucurie că mă găesc astăzi în această comună de graniță. A fi grănicer, este un lucru de cinste, dar și greu. A fi grănicer, înseamnă a face parte din cununa ce se întinde de jur-împrejurul pământului românesc. Hotarul este un brâu de foc împotriva dușmanilor. Puterea hotarului o dau sufletele nebiruite. Voi aveți două cetăți puternice, care au ținut și vor ține în veci nebiruite hotarele neamului nostru românesc. Întâiul este Biserica strămoșilor noștri, care la voi este zidită în mijlocul satului, ca o strajă neadormită, ca o cetate de pază a sufletului vostru de hotarnici ai pământului nostru. O altă cetate, este Școala. Aceste două cetăți, sunt nebiruite în involburarea tuturor timpurilor. Fiecare cetate însă, trebuie apărată de ostași cu suflete

tari. Iar ostașii acestor cetăți, sunteți voi, iubii credincioși, în această parte a graniței. Intorcându-ne gândul înapoi cu 30—40 de ani, la înaintașii voștri, cari au pus sufletul din sufletul lor la temelie a acestor cetăți, vom afla doi apostoli ai acestui sat: Preotul Gheorghe Turicu și fostul director școlar confesional Alexa Turicu, azi pensionari. (Adresându-se acestora, P. Sf. Sa le grăește:) Bucurați-vă că vrednicia voastră este recunoscută de noi toți. Dumnezeu a voit ca să fim azi împreună și să ne bucurăm cu toții de munca voastră. Iar ca semn de prețuire, țin să te disting, iubite părinte Gheorghe, cu dreptul de purtător de cruce: iconom stavrofor. Iubiților credincioși, așa se zidește un sat cu suflet. La temelie fiecărui lucru trainic și durabil, trebuie să se zidească ceva veșnic, care nu poate fi altceva decât sufletul. Aci sunt sufletele celor doi apostoli, zidite la temelie satului vostru, în aceste altare ale satului: Biserica și Școala. Vânturile spulberă acea temelie, la baza căreia nu este suflet.

Am venit aci să ne rugăm pentru pacea a toată lumea și pentru îmbelșugarea roadelor pământului, de care avem azi nevoie mai mult ca oricând. Imi vine în minte întâmplarea cu Marta și Maria, din Sf. Evanghelie. Marta alerga, să pregătească de ale mâncării pentru oaspeții săi, între cari cel mai de frunte era însuși Mântuitorul Iisus Hristos, prietenul fratelui ei, Lazar. Și în această preocupare pentru cele trupesti, era singură, pentru că sora sa Maria, nu o ajuta. Plină de grijă și supărată, Marta, i-se adresează lui Iisus, care privea nu numai în casa pământească a acestor surori, ci și în cea sufletească: „sora-mea m'a lăsat singură să slujesc, zi ei ca să-m ajute!“ Domnul i-a răspuns: „Marto, Marto, te silești și spre multe de grijești, dar un lucru trebuiește. Iar Maria partea cea bună și-a ales care nu se va lua dela dânsa“. Altădată a zis Iisus, dupăcum ar zice și astăzi: „Nu vă îngrijiți ce veți mânca sau ce veți bea, pentru că știe Tatăl vostru cel din ceruri de ce aveți trebuință“. Da, omului un singur lucru îi trebuiește: îngrijirea sufletului. „Căci ce i-ar lolosi omului de ar câștiga lumea aceasta întreagă și și ar pierde sufletul său? Sau: ce va da omul în schimb pentru sufletul său?“ Sufletul este lucrul cel mai de preț, pe care-l are omul. Trupul se preface în pământ din care a fost luat, dar sufletul se duce la Creatorul său, pentru a-și da seamă despre trecerea sa prin această lume. În sufletul nostru avem chipul lui Dumnezeu, după cum într'un copil este chipul tatălui și al mamei sale. Sufletul stă ca într'o temniță în

trupul nostru. El are lipsă de cuvântul lui Dumnezeu, căci „nu numai cu pâine trăește omul ci cu tot cuvântul lui Dumnezeu“. Un singur suflet omenesc, are mai mare preț decât toată bogăția lumii acesteia. Diavolul a ispitit pe Iisus și I-a zis: „dacă te închini mie, îți voi da tot ce vezi“; Mântuitorul însă, cunoscând prețul sufletului, s'a împotrivit, fiindcă El știa că toată bogăția lumii nu ajunge cât un singur suflet. Dar, dupăcum trupul are nevoie de hrană, tot așa are și sufletul. Unde aflăm hrana sau lumina pentru suflet? Aci în biserică. Aci se luminează, aci se curățește și aci se hrănește.

Intr'un sat trăia un bătrân, care nu lipsea niciodată dela sf. Liturghie. Fiind întrebat: de ce nu lipsește nici o singură Duminecă sau sărbătoare dela biserică? bătrânul a răspuns: după cum trupul meu are lipsă de hrană în fiecare zi, așa și sufletul trebuie hrănit cel puțin odată pe săptămână. Ce câștig într'o Duminecă la sf. biserică îmi servește de hrană sufletească pentru toată săptămâna. Dumnezeu ne dă în fiecare Duminecă și sărbătoare poruncile Lui în sf. biserică și dacă nu le ascuți, nu le ști și astfel vei fi pedepsit. În satele noastre era obiceiul, mai de mult, ca din fiecare casă să meargă cineva la biserică în fiecare Duminecă sau sărbătoare. Și dacă se întâmpla ca în trei Dumineci după oaltă să lipsească toți dintr'o casă dela biserică, atunci acea casă era supusă unui canon: toți oamenii din biserică, în frunte cu preotul, mergeau cu prapori la casa respectivă și întrebau de au murit toți oamenii din acea casă. Astfel familia aceea se simțea foarte rușinată în fața întregului sat și din acel moment nu se mai întâmpla să lipsească dela biserică toți membrii familiei.

Dacă Dumnezeu grijește de noi, cum a grijit și în anul acesta, rodind ogoarele cu un atât de mare belșug de bogăție, oare noi nu avem nici o obligațiune față de El? Avem o singură datorie: să grijim de sufletul nostru. Nimeni nu duce cu sine din aceasta lume nimic, decât sufletul, singura bogăție cu care trecem dincolo, în lumea veșniciei. Sufletul nostru este ca și o haină curată. Iar noi nu facem altceva decât s'o murdărim și s'o sdrențuim. Nu acesta este roștul nostru în lume, ci acela de a spăla această haină, ca să ne putem înfățișa cu ea curată înaintea lui Dumnezeu. Și să nu uitați ceea ce a zis Iisus către Marta: „un singur lucru trebuiește“. Acest lucru este îngrijirea sufletului și aceasta să ne fie ținta vieții pământești.

După terminarea sf. Liturghii, P. Sf. Sa a sfințit un snop de grâu, ca mulțumită adusă lui Dumnezeu, apoi este condus, tot cu procesiune, până la casa parohială a păr. Oct. Turicu, unde urmează recepția. Din partea Bisericii vorbește părintele Nicolae Lipovan, care în cuvinte alese și bine simțite urează P. Sf. Sale lungă arhipăstorie spre lauda lui Dumnezeu și slava sfintei noastre Biserici. Din partea grupului german local, vorbește directorul învățător al școlii confesionale germane. Iar din partea corpului didactic local, vorbește dl inv. dir. Mandă Ioan. Dl Căpitan Dimulescu Ilie îl salută pe P. Sf. Sa în numele plutonului de grăniceri. Tuturor le răspunde P. S. Sa, mulțumindu-le pentru omagiile aduse, accentuând, între altele, că „luminița este Școala, făclia cea mare este Biserica. Și împreună sunt cei doi stâlpi ai existenței noastre“. La recepție sunt prezenți, pe lângă cei de mai sus și d-nii: notar Goldiș Ioan, Marinescu Efrem șeful vămii, Deta Gheorghe f. inv., Rediș Gheorghe inv. și I. Chevereșan inv. Cei trei din urmă au dat și răspunsurile liturgice în sf. biserică, înălțând astfel nimbul marelui praznic, pentru ce li se cuvin mulțumiri și laude.

După ce s'a servit masa la păr. Oct. Turicu, P. S. Sa, însoțit de dl Căpitan Dimulescu și de suita P. S. Sale, vizitează Pichetul de grăniceri, pe care l-a aflat într'o perfectă stare de curățenie și exemplară ținută ostășească. Bravilor noștri grăniceri le-a adresat câteva cuvinte de înălțare patriotică, spunând: „Dumnezeu a așezat hotarele țării noastre aci și noi ne rugăm pentru statornicirea și mărirea lor“. Ostași grăniceri au rămas foarte emoționați de înalta vizită a P. Sf. Sale chiar în granița țării. A fost vizitat apoi harnicul agricultor Buha Ioan, socrul părintelui Nicolae Lipovan și încă al unui preot. A mai fost vizitat dl notar Goldiș și monumentala școala primară, unde a impresionat „Colțul eroilor“ dela intrare, împodobit cu 11 fotografii ale eroilor locali, din actualul războiu. A fost vizitată și locuința d-lui inv. dir. I. Mandă, care se dovedește a fi un om foarte activ și plin de inițiativă.

La Șiclău.

La ora 4 după amiazi, P. S. Sa cu suita se îndreaptă spre Șiclău, o altă comună fruntașă. Bandierul de călăreți L-a întimpinat pe P. Sf. Sa la o bună distanță de sat. La marginea satului, pavoazat cu tricolorul național, P. S. Sa a fost bineventat de dl notar Ioan Bătrâna, înconjurat de o mare mulțime de credincioși, printre cari am remarcat pe dl primar Torsan și dl inv. dir. Codreanu.

Intrând în sf. biserică, s'a făcut un scurt serviciu divin, după care părintele Coriolan Monția expune P. S. Sale situația morală și materială din parohie, din care reținem următoarele: Comuna Șiclău, are o vechime foarte mare. Când s'a clădit sfânta

noastră biserică, precis, nu se știe, dar aflăm că la anul 1711 a fost sfințită de Episcopul Ioanichie Martinovici. A mai fost reparată în anii 1884 și 1906. Din această parohie a eșit unul din primii 4 profesori ai preparandiei din Arad, Ioan Mihuțin, după al cărui nume se numește și școala noastră primară. Tot din această parohie se trage, după obârșie și înflăcărutul naționalist de pe vremuri Moise Nicoară. A produs o adâncă mulțumire sufletească, dispoziția Prea Sf. Voastre luată înainte cu 4 ani de a reîntregi parohia a 3-a prin persoana bunului nostru coleg Gheorghe Păiușan. Ca toate comunele, așa și Șiclăul și-a adus contribuția sa de jertfă pe altarul neamului, dând în actualul nostru războiu 15 eroi până în prezent, între cari și vrednicul și neuitatul nostru învățător, Căpitan Mihai Popescu. Poporul din această comună este credincios, iubitor de pace și muncitor. Numără 2650 suflete, ce se cuprind în 732 familii. Organizațiile religioase și culturale, precum și Școala Duminecală, sunt viu cercetate.

P. Sf. Sa rostește, în rezumat, următoarea cuvântare, plină de îndemnuri părințești:

Cuvântarea P. S. S. Episcopului Andrei.

M'am rugat la altarul vostru, pentru izbânda oștirii noastre în acest războiu, pentru pacea a toată lumea și pentru cea din satul vostru. Nu sunteți cu toții acasă. Mulți sunt departe la hotare. Și mulți, în frunte cu directorul școlar din satul vostru, au căzut la datorie. Datoria noastră a tuturor, este să ne îndreptăm cu gândul spre cei ce apără crucea și Biserica lui Hristos. Dar să nu credeți voi, că războiul cel mare se dă numai cu armele. Războiul se dă și în sufletul fiecăruia dintre noi. Este vre-un om care să zică, că el ne dă pacea? Nu! Pacea este în mâna lui Dumnezeu. Și nu Dumnezeu a stricat-o, ci noi oamenii. Oamenii s'au stricat și prin ei s'a stricat și pacea. Fiii au stricat pacea cu părinții lor, iar părinții cu fiii. Și nu va veni pacea până ce nu va stăpâni între noi dragostea. În „Tatăl nostru“, pe care-l rostim în fiecare zi, noi zicem: „Și ne iartă nouă păcatele noastre, precum și noi iertăm greșelile noastre...“ A ierta se pare un lucru foarte mic, dar noi nu iertăm, ci urim și pedepsim. A ierta însemnează a avea milă și răbdare, a acoperi, a uita răul. Stă scris în Sf. Scriptură, că era un stăpân care a voit să ia socoteală slugilor sale. Cel ce avea o datorie față de stăpânul său de 10 mii galbeni, a fost iertat. Dar și acesta avea un datorăș cu mai puțin, abia o sută de dinari. Și acesta a rugat pe creditorul său să-l ierte, până ce va putea agonisi banii. Inșă nu l-a iertat. Lui Dumnezeu toți îi suntem datori

și inima noastră este plină de răutate, căci noi nu iertăm fratelui nostru niciodată. El însă este bun și iertător.

Trăia odată un înțelept care făcea pace între cei învrăjbiți. Le spunea că prietenia e ca o haină scumpă, care trebuie cusută și petecită, când se rupe. Cel vătămat trebuie să meargă și să se împace, căci e mai bine să petecești o haină, decât s'o arunci. Focul dușmăniei trebuie stins dintre oameni. Și așa împacă pe toți cei învrăjbiți. Intre cele 9 fericiri este una care sună așa: „Fericiti sunt făcătorii de pace, că aceia fiii lui Dumnezeu se vor chema“. Dacă un contribuim cu nimic la împăcarea oamenilor, nu lucrăm nimic pentru pacea mult dorită. Și dacă tu nu faci pace între semenii tăi, nici Dumnezeu nu-ți va da pacea cea dorită de tine. Dumnezeu ne-a lăsat o pace adevărată și aceasta este pacea lui Hristos, pacea sufletelor noastre. Să pregătim și noi pacea în sufletele noastre și apoi să așteptăm pe cea dela Dumnezeu.

Ca încheiere, P. Sf. Sa citește rugăciunea arhierască de deslegare.

După terminarea serviciului divin din biserică, marea mulțime a credincioșilor, se adună în curtea bisericii, unde se ține Școala Duminecală, la care participă și P. Sf. Sa. Programul bine alcătuit, a fost foarte bine executat. P. Sf. Sa arată rolul și importanța acestei instituții auxiliare a bisericii. „Școala Duminecală nu e împrumutată dela streini“, — zice P. Sf. Sa, — „ci a fost a noastră, a Bisericii creștine din primele veacuri ale creștinismului. Dar noi am părăsit-o și acum ne reîntorcem iarăși la ea. Această școală nu vă lasă să alunecați în ispite, ci vă ține sufletele și Dumineca după amiază îndreptate către Dumnezeu. Ați văzut și știți cu toții cazuri, când omul începe Dumineca cu Dumnezeu, mergând la biserică înainte de masă, și o termină cu diavolul, cercetând cârciuma, după masă“.

Terminându-se programul școlii duminicale, P. Sf. Sa, se îndreaptă spre casa părintelui Gh. Păiușan.

Mai vizitează casa părintelui C. Monția, a primarului G. Torsan și a părintelui Nicolae Codreanu, apoi P. Sf. Sa cu suita se îndreaptă spre reședință, printre lanurile grele de bogăția recoltei.

Notăm cu plăcere faptul, că fața bronzată de soare a tuturor locuitorilor, atât din Grăniceri, cât și din Siclău, îi arată ca niște oameni vrednici și muncitori, dupăcum am putut afla și dela conducătorii lor. „Holdele de aur pline“ le stârnea un zâmbet de mândrie.

În drum spre casă, P. Sf. Sa a mai vizitat și biserica nouă din colonia Andrei-Șaguna, rămânând mulțumit cu lucrurile ce s'au executat până aci.

d. d.

Tertullian, despre „cultul femeilor“

I.

Dela prima cădere a femeii în păcat, preocuparea ei principală este de-a place bărbatului, ca consecință firească a blestemului lui Dumnezeu: ... „dorul tău, va fi după bărbatul tău...“¹

Punctul culminant în evoluția mijloacelor de împodobire — cu scopul de-a plăcea, nu știu în ce epocă l-aș stabili, căci istoria, din cele mai vechi timpuri vorbește de ele, cu aceleași detalii cum sunt și azi.

Ceea ce ne interesează însă, este faptul că superioritatea spiritului creștin n'a reușit să schimbe aspectul general al femeii (al vieții feminine), cari și azi, ca pe timpul vechii culturi egiptene și ca pe timpul lui Tertullian, folosește aceleași mijloace permise și nepermise de împodobire, cu acelaș scop general de-a plăcea, de-a atrage, de-a cuceri, ca prin mrejea ispitei, să tragă sufletul în jugul păcatului, supunând autoritatea bărbatului capriciilor ei, fie din ambiția de-a fi ea stăpâna, fie din motive pur sentimentale.

(Mă refer la aspectul general feminin, ceea ce nu însemnează că în decursul istoriei Creștinismului, femeia n'a putut realiza chiar maximum de spiritualitate. Aș săvârși o profanare față de femeia Testamentului Nou — de Sf. Fecioară Maria, cu cetele de femei sfinte, cuvioase și mucenice, cari au realizat tipul femeii Testamentului Nou, idealul creștin al femeii).

Dacă azi, atitudinea indecentă a femeii e revoltătoare, cu atât mai mult a fost la începutul Creștinismului, când arenele circurilor erau scaldate'n sânge creștin și grădinile publice erau luminate de trupurile aprinse ale luminătorilor lui Dumnezeu.

De aceea, ca Cicero, care se ridică energic împotriva trădării strigând: „Ouousque tandem abutere Catilina patientia nostra?“² așa răsună muștrător dealungul timpurilor strigătul lui Tertullian, care în lucrarea „De cultu feminarum“, cere femeii creștine să înceteze abuzând de răbdarea lui Dumnezeu.

Această lucrare e scrisă de Tertullian între anii 200—206,³ în ciclul scrierilor sale de conținut moral. Lucrarea e făcută în formă de „satiră, de reproș, de sfat“⁴. Are două cărți.

În prima, intitulată: „De habitu mulierum“,⁵ autorul se ocupă de îmbrăcămintea femeii, arătând ab-

¹ Geneză, capit. 3 vers. 16.

² M. C. Tullii Ciceronis: In Catilinam orationes quatuor. Manual de cls. VI-a secundară: Bujor și Chiriac, pag. 31. (București 1940).

³ I. Tixeront: Précis de Patrologie, pag. 150 (Paris 1927).

⁴ ibidem, pag. 151.

⁵ Migne: Patrologiae Latinae, tomus I. pag. 1417 (Paris 1879).

surditatea folosirii podoabelor, precum și urmarea de-zastruoasă a împodobirii.

În cartea a doua, intitulată: „De cultu feminarum”⁶ (titlu ce a fost luat pentru întreaga lucrare), autorul cu o iscusință uimitoare, prezintă castitatea ca pe cea mai valoroasă podoabă a femeii creștine, folosind (autorul) în acest scop ușurința spiritului său, de-a prezenta ideile în formă de raționamente, pe baza cărora, din treaptă'n treaptă urcă spiritul cititorului, redând concluzia în formă de poruncă sfântă.

Și acum, să vedem ideile cari îl preocupă pe Tertullian în această lucrare, precum și valoarea lor morală:

Pornind dela prima cădere a femeii, autorul arată gravitatea faptelor ei actuale, cari în loc s'o reabiliteze în fața lui Dumnezeu, o îngroapă mai adânc în prăpastia condamnării: „Tu ești ușa diavolului, tu ești prima stricătoare a pomului aceluia, tu ești prima călătoare a legii divine, tu ești care ai convins pe acela pe care diavolul nu a fost în stare să-l ispitească. Tu ai zdrobit așa de lesne chipul lui Dumnezeu — omul. — Pentru meritul tău (adică pentru pedeapsa primită pe bună dreptate, deci meritată) „moartea”, însuși Fiul lui Dumnezeu a trebuit să moară. Și-ți este în minte să te împodobești cu haine ispititoare?”⁷.

Cu alte cuvinte, n'a fost destul de adâncă tragedia în care faptele ei au aruncat omenirea și însuși Fiul lui Dumnezeu a trebuit să moară, ci continuă și acum rostogolirea pe puntea prăpăstiei veșnice? Căci ce sunt toate aceste strădanii ale femeii de-a plăcea prin podoabe, decât „piedici ale femeii condamnate și moarte, orânduite ca spre o pompă funebră?”⁸

Tertullian studiază îmbrăcămintea femeiască sub aspectul ei dublu: cochetăria, prin aur, argint, pietre scumpe și haine și împodobirea, înfrumusețarea, care se arată prin îngrijirea părului a pielii și a acelor părți ale corpului, cari atrag ochii”⁹.

Pe femeia care cade în primul păcat (cochetăria) autorul o condamnă de crima ambiției, iar pentru al doilea, de crima desfrânării, căci îngrijindu-și pielea, prin aspectul fraged al cărnii, își pregătește o armă puternică de seducție.

De ce aurul și argintul sunt preferate celorlalte podoabe, între mijloacele de împodobire ale femeii?

Tertullian face o paralelă între metalele zise nobile și cele ordinare, arătând că prin origina și mijloacele de extragere, nu este nici o deosebire între ele. Iar studiindu-le din punct de vedere al folosinții, aurul și argintul sunt inferioare fierului și a celorlalte metale, căci: „nici ogorul nu se lucrează cu lu-

crul aurului, nici corabia nu se încheie cu tăria argintului. Nici o ancoră de aur nu merge în pământ, nici un cui de argint nu se bate în scânduri. Nu mai spun, că trebuințele întregii vieți sunt în legătură cu fierul și cu arama”¹⁰.

Acestea ar trebui deci socotite metale nobile, căci ele's mai bogate prin folosirea lor. E adevărat că aurul și argintul sunt preferate ca podoabe, fiindcă diavolul le-a aprins strălucirea ca să aprindă și pofta femeii după ele.

Pietrele scumpe la fel n'au nici o importanță, privite din punct de vedere al folosului ce-l aduc în viața omului, căci ele „nu-s necesare nici la pus temelii, nici la clădit pereți, nici la susținut acoperisuri, ci ele știu doar să zidească această prostie a femeilor, pentru că se rod încet, ca să strălucească și se așează cu viclenie ca să înflorească și se găuresc cu grije ca să atârne”¹¹.

Cinstea hainelor, zice Tertullian, constă în culoarea lor naturală, căci culorile împetrișate sunt născociri ale diavolului, prin amestecul nepotrivit de culori.

Vopsitul părului e socotit de Tertullian ca semn al rușinii față de neamul din care faci parte, ca o renegaré. Vrei să pari de alt neam (căci fiecare neam are culoarea lui specifică). În al doilea rând, femeile care-și vopsesc părul se iau la întrecere cu însuși Dumnezeu, care a zis „nu poți să faci un fir de păr alb sau negru”¹². Și astfel ele înving pe Dumnezeu, căci zic: „în loc de alb sau negru, facem mai lesne galben (blond)”³.

Iar în al treilea rând, vopsitul părului, ca și înfrumusețarea în general, arată — după Tertullian — hoție, căci furi vârsta. Minciună, că-ți ascunzi arii, prostie că te rușinezi de semnul înțelepciunii care e părul alb.

Culoarea roșie a părului (vopsit), prevestește focul cel veșnic în care va arde aceea care-l vopsește. Întrebuințarea acestor podoabe este condamnată de Dumnezeu, întâi pentru intenția ce stă la baza folosirii lor, care — zice Tertullian, — e crima ambiției sau a desfrânării. În al doilea rând, aceste mijloace de împodobire sunt născocirile diavolului, care-și alege femeia ca mijloc de luptă contra lui Dumnezeu.

Folosind deci aceste mijloace, femeia se face unealta de luptă a diavolului împotriva lui Dumnezeu.

După ce prin botez ne-am lepădat de îngerii cei răi (de diavolul), prin faptele noastre adeseori necugetate îi căutăm, făcându-ne discipolii lor fideli.

Nu inaugurăm prin aceasta a doua robie, mai amenințătoare decât a primei căderi? Căci prima a

⁶ ibidem.

⁷ Tertullian: De cultu feminarum, cartea I. capit. I. (Migne, Patrol. latinae, tom. I.).

⁸ ibidem.

⁹ ibidem, capit. IV.

¹⁰ ibidem, capit. V.

¹¹ ibidem, capit. VI.

¹² Ev. după Matei, capit. 5. vers. 36.

¹³ Tertullian: De cultu feminarum, cartea II-a, capit. VI.

durat până la venirea Fiului Omului, iar a doua va începe dela venirea Lui și va dura o veșnicie.

„Femeie a diavolului, nu te înspăimântă gândul că dincolo — în veac — vei fi umilită și roabă neputincioasă, batjocorită și blestemată de sărmanele suflete, cărora ambiția și stricăciunea ta le-a pregătit moartea? Sudorile muncii chinuitoare a primului Adam nu ți-au dovedit îndeajuns vina? Dar sângele de pe fruntea, palmele și coasta Fiului lui Dumnezeu, nu te-au sguduit? Amenințarea persecuțiilor nu te-a făcut să-ți dai seama de deșertăciunea preocupărilor tale? Ce te va mișca, ce te va trezi, ce te va determina să încetezi, abuzând de îndelungata răbdare a lui Dumnezeu?

Valoarea unui obiect de podoabă constă în trăinicia lui. Ce podoabă mai scumpă, mai strălucitoare, mai rară cauți, decât aceea pe care însuși Dumnezeu a ales-o pentru tine, „castitatea“, ale cărei, însușiri îți pregătesc ție trăinicie, atât aici pe pământ, cât și dincolo?

Aceasta trebuie să fie râvnită de femeia creștină, al cărui trup este templul Duhului Sfânt, iar „castitatea“ este paznicul și preotul acestui templu, care nu îngăduie să fie introdus nimic necurat, nimic profan, pentru că nu cumva Dumnezeu, care locuiește înăuntru, fiind ofensat, să părăsească scaunul cel murdărit¹⁴.

Căci, căutând femeia creștină a plăcea lui Dumnezeu, va plăcea și bărbatului ei, care numai această podoabă vrea să vadă strălucind la soția sa. Dacă soțul e creștin se bucnră, fiindcă inima lui e curată, iar, dacă este păgân, se liniștește, căci împodobirea denotă dorința de-a plăcea, ceea ce neliniștește pe bărbat. Căci zice Tertullian: „Intru atât veți plăcea bărbaților voștri, în măsura în care nu vă veți îngriji a plăcea altora; pentru cine întreții deci frumusețea ta? Dacă e credincios nu o cere, dacă e păgân nu crede. Pentru ce cauți să placi fie celui bănuit, fie celui ce nu dorește?“¹⁵.

Podoaba trupească denotă lipsa castității, căci podoaba nu vine dintr'o conștiință cinstită. Ea aduce pofta și pofta deschide calea ispitelor și acestea distrug sufletul.

Și acum, după ce-am arătat păcatul împodobirii și consecințele lui, vedem pe Tertullian, ca un părinte îmblânzit de însăși muștrările aspre ce le-a făcut, cum sfătuiește femeile zicând: „Trebuie în adevăr să umblăm cu sfințenie și cu toată puterea credinței, astfel ca să fim dovedite și sigure de conștiința noastră, dorind ca acest lucru să persevereze în noi și totuș nefiind cutezătoare. Căci cel ce cutează se teme mai puțin, se păzește mai puțin și se primejduiește mai mult.

Teama este baza mântuirii, iar cutezanța este

pedica temerii. Este mai folositor deci dacă sperăm că nu putem greși, decât dacă socotim mai nainte că nu putem. Căci nădăjduind ne vom teme, temându-ne ne vom păzi, păzindu-ne ne vom mântui; dimpotrivă, dacă cutezăm nici temându-ne, nici păzindu-ne, cum ne vom mântui“¹⁶.

De aceea recomandă Tertullian grija de curățenia sufletului și trupului în acelaș timp, căci acolo lipsind podoabele trupești, ocrotește slăbiciunea femeii de violența celor atrași în cursa ispitei.

Și „nu numai podoaba frumuseții plăsmuite și lucrute trebuie respinsă, dar chiar și aceea a frumuseții naturale trebuie ștearsă prin ascunderea și negrijirea ei, ca fiind tot așa de supărătoare pentru priviri“¹⁷.

Deci femeia, prin însăși natura ei fiind ispitoare, nu trebuie să mai adauge — mărind — pericolul ispitei.

Ecaterina Codău.

Despre ce să predicăm?

În *Duminica a V-a d. Rusăii* (18 Iulie) — tema: **Indrăciții**.

Da. Adevăratul tiran al umanității rămâne Satan. Și sclavia lui durează încă. Prin păcat el stăpânește asupra oamenilor și-i târăște pe calea pierzării. De acest tiran neîndurat, care înlănțue omenirea, s'a intrupat Fiul lui Dumnezeu, venind în lume ca să ne elibereze. „Pentru aceasta s'a arătat Fiul lui Dumnezeu, ca să strice lucrurile diavolului“ (I Io. 3, 8). Iar evanghelia de azi ne arată că el poate face acest lucru, printr'o faptă concretă, adevărată prin vindecarea celor doi indrăciți din „laturea Gherghesenilor“, sau țara Gadarrenilor, cum i se mai zice. Prin puterea dumnezească a lui Iisus demonii, care sălășluiau în cei doi nefericiți oameni, au trebuit să iasă și să se ducă în turma de porci care păștea pe țârmul mării.

Auzind expresia din evanghelia „doi indrăciți“, unii dintre noi o vom fi socotit: sau ca o superstiție naivă, sau ca o înfățișare pe înțelesul poporului a unei boale fizice. Acuma știința omenescă dă o explicație naturală pentru toate fenomenele din lume, deci și pentru boala amintită, care și-ar avea cauza în însuși corpul omului, iară nu dela diavol.

Și totuși aci nu este doar o figură de stil, ci e vorba despre indrăciți în adevăratul înțeles al cuvântului; despre oameni stăpâniți de diavol. Că este cu puțință aceasta se vede din manifestările lui prin cei pe care-i stăpânește.

*

Dupăcum e adevărat că există Dumnezeu

¹⁴ ibidem, capit. I.

¹⁵ ibidem, capit. IV.

¹⁶ ibid. capit. II.

¹⁷ ibidem.

totașa de adevărat este că există și diavol. Și nu mai puțin adevărat e că dintru început Dumnezeu le-a creat pe toate bune foarte (Fac. 1, 31). Din inger bun ce fusese, Lucifer (Isa 14, 12) și încă alții mulți cu el, au devenit răi prin mândrie (1 Tim. 3, 26). De atunci Satana a căutat neconștient să pună stăpânire pe lume. Orice a lăsat bun Dumnezeu vrea diavolul să denatureze, și anume: iubirea o preschimbă în ură, abnegația în egoism... Căci lui i s'a dat putere de-a înrâuri asupra oamenilor prin ispită (1 Cor. 7, 5). Însă, pe când Dumnezeu poate să-l constrângă pe om la o faptă anumită, dar nu voește, pentrucă-i respectă libertatea, Satan ar vrea, dar nu poate. Și atunci — cu permisiunea lui Dumnezeu — el ispitește, adecă încearcă pe oameni, ademeneste pe cei slabi, îi înlanțue și-i stăpânește. Voința cea rea diavolească se substituie voinței celui ce a cedat ispitei, care devine astfel o simplă unealtă fără personalitate, conștient de căderea sa, dar prea slab pentru a reacționa: Are stăpân. Un model de îndrăcit este chiar unul dintre cei doisprezece apostoli: „Nu v'am ales eu pe voi? — întreba Iisus — Și totuși unul dintre voi diavol este: Vorbea despre Iuda, fiul lui Simon Iscarioteanul, că acela vrea să-l vândă pe el” (Io. 6, 70-71). Căci „Satana a intrat în Iuda” (Lc. 22, 3). Că acest lucru e cu puțință ne spune și sf. Vasile cel Mare, zicând că precum „dreptul este un fel de loc al lui Dumnezeu, atunci când primește pe Dumnezeu în el, cel păcătos hărăzește, însă, locul acesta diavolului, neținând seamă de cuvintele Celui ce zice: Nu dați loc diavolului” (Efes. 4, 27) Acesta este profilul psihologic al îndrăcitului: Prin el voiește Satana, și se identifică atât de mult cu el, încât îi împrumută chiar și numele.

Dar Mântuitorul Hristos a venit în lume ca să surpe această putere a diavolului. Așa încât, după spusa evangheliei, „draci mulți scotea, și pe mulți, care pătimeau rău de multe feluri de boale, îi vindeca” (Mc. 1, 34). Iar după învierea sa din morți a dat și urmașilor săi puterea să scoată dracii în numele său (Mc. 16, 17). De aceea Biserica creștină, dela începutul ei, a săvârșit exorcismele sau lăpădările de Satana a celui ce vine la botez. Apoi sf. Părinți au compus chiar rugăciuni pentru scoaterea duhurilor necurate, cum este, de pildă, rugăciunea Marelui Vasile pentru ceice pătimească dela diavoli și de toată neputința, în care se cere dela Dumnezeu să îndepărteze, diavoli dela sufletul și trupul celui ce pătimește, ca „să nu petreacă și să se ascundă într'ânsul”.

Apoi și judecata sănătoasă ne dovedește, că se poate ca omul să fie stăpânit de diavol, care

este duh mai puternic decât el. Așa se vorbește și de influența sufletelor întreolaltă prin așa-numitul „magnetism animal”. Este o legătură tainică de influență între om și om. Astfel, elevul e influențat de profesor, inferiorul de superior, cel hipnotizat de hipnotizatorul care-i impune toată voința sa, și-l poartă cum vrea. Cu atât mai vărtos poate înrâuri Cel Rău asupra sufletului nostru prin ispită. Ispita e sugestia lui Satan, căci întocmai ca în hipnotism el dirijează pe cei sugestionați, prefăcându-i în simple unelte ale răului.

Însfârșit chiar întâmplările consumate sub ochii noștri ne dovedesc cu prisosință, că și azi mai există demonizați în toată accepțiunea cuvântului. Priviți la înfățișarea păt. mașilor: avari, cartofori, desfrânați, bețivi, criminali, și veți vedea și în fizionomie chipul diavolului care tronează în inima lor. Ei sunt cu adevărat îndrăciți, pentrucă orice perversiune sufletească sau trupească este un stigmat al Satanei. „Oricine păcătuiește — zice sf. apostol Ioan — este dela diavolul” (1 Io. 3, 8).

Apoi cine ar putea să spună, că ucigașii fraților noștri sau profanatorii bisericilor din Basarabia și Bucovina care au făcut closet și sală de mâncare din biserică Fa. ultății din Cernăuți, și au dat foc catedralei din Chișinău, — nu sunt oare îndrăciți? Din toate aceste fapte ne putem da seama, că numai diavolul poate urî atât de cumplit și e în stare să batjocorească cu atât rafinement josnic tot ce avem noi mai sfânt. Aceste unelte ale Satanei nu se pot numi altfel decât: îndrăciții veacului nostru. Lor li se potrivesc, fără nicio exagerare, cuvintele lui Iisus: „Voi sunteți fiii diavolului și vreți să faceți poftele tatălui vostru. Acela ucigaș de oameni a fost dela început și în adevăr n'a statul”... (Io. 8, 44).

*

Dumnezeu s'a intrupat în om pentru ca să-l mărturisească, pe când Satan pentru a-l pierde se'ncuibează în inima omului. Este un adevăr care ar trebui să ne cutremure. Sunt, poate, mulți care ar lua în bătaie de foc această afirmație: că există diavol și că el poate stăpâni chiar întreaga ființă a unui om. Diavolul nu se vede, e adevărat. Nu se vede pentrucă se ascunde. Niciodată nu s'a dat pe față, începând din raiu unde a luat chip de șarpe și continuând sub diferite aspecte înșelătoare, pentru ca să poată subjugă pe omul care nu se sesisează de existența lui și în consecință nu se apără, nu i se împotrivește. Iată o pradă ușoară.

Dar sunt creștini conștienți care i se împotrivesc: „Noi nu numai urim pe demoni, dar îi

și învingem și fi rușinăm în toate zilele și fi scoatem din oameni, precum este cunoscut foarte multora" — spunea cineva dedemult între creștini (Tertulian). „Fiți treji, priveghiați — zice Scriptura — căci potrivnicul vostru diavolul umblă răcnind ca un leu, căutând pe cine să înghită, căruia stați-i împotriva, tari în credință (I. Pet. 5, 8—9). Cum să ne împotrivim? Am văzut că prin credință. Apoi prin rugăciune (Mt. 6, 13) și post (Mt. 17, 21). Prin ferirea de ispite și păcate și mai ales prin înarmarea cu armele lui Dumnezeu, ca să putem sta împotriva uneltirilor diavolului. „Stați deci tari, — ne'ndeamnă apostolul — încingându-vă mijlocul cu adevărul și îmbrăcându-vă cu platoșa dreptății, și încălzându-vă picioarele întru gătirea evangheliei păcii, luând peste toate pavăza credința, cu care veți putea stinge săgețile vicleanului cele aprinse; și coiful mântuirii luați...” (Efes. 6, 14—15). Așa îl vom birui pe diavol. Dar mai vartos împotrivirea se face supunându-ne lui Dumnezeu, cum scrie: „Supuneți-vă lui Dumnezeu. Împotriviți-vă diavolului și el va fugi dela voi. Apropiati-vă de Dumnezeu și el se va apropia de voi”.

B.

Informațiuni

■ **M. S. Regele Mihai I**, stabilindu-și reședința de vară la domeniul dela Săvârșin și dorind o cunoștință și legături mai apropiate cu conducătorii autorităților superioare din Arad, a invitat și a avut la prânz, Vineri în 2 Iulie 1943, pe lângă M. S. Regina mamă Elena, pe P. S. S. Părințele Episcop Andrei, dl gen. i. r. S. Banciu prefectul județului, dl Dr. C. Radu primarul Municipiului și pe dl Comandant al Garnizoanei Arad.

■ **Dl gen. Popescu I. Dumitru**, ministrul afacerilor interne, asistând în diferite comune la serviciul religios care se oficiază Dumineca și în zilele de sărbători, a constatat lipsa reprezentanților autorităților locale, contrar ordinelor date de ministrul afacerilor interne.

Dl ministru a aplicat sancțiuni tuturor persoanelor cari au călcat dispozițiunile acestui ordin.

Comunicatul acesta învederează trist de tot, cum lipsa de conștiință și tâmpirea simțului de răspundere anulează valoarea morală a unor principii de care depinde înălțarea sau căderea noastră.

■ **Ministri noi** au fost numiți la Agricultură și Domenii dl I. Marian în locul d-lui Aurelian Pană și la Muncă dl arhitect I. D. Enescu în locul d-lui C. Dănulescu.

Școala de Duminecă

29. Program pentru Dum. 18 Iulie 1943.

1. *Rugăciune*: Impărate ceresc...
2. *Cântare comună*: Veniți să ne închinăm...
- 3—4. *Cetirea Evangheliei* (Matei 8, 28—34) și *Apostolului* (Romani 10, 1—10) zilei, cu tâlcuire.

5. *Cântare comună*: Doamne înaintea Ta (Priceasnă).

6. *Cetire din V. T.*: Eșirea din Egipt. (Eșire c. 11).

7. *Povește morale*: Dreptatea. (Înțel. lui Solomon cap. 10).

8. *Intercalații*: (Poezii rel. etc).

9. *Cântare comună*: Cu vreanicie și cu dreptate... (Dela Sf. Liturghie).

10. *Rugăciune*: Rug. 2. dela Vecernie.

(A se vedea „Instrucțiunile” din Nr. 1/1943).

A.

Nr. 2922—1943.

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de preot al 3 lea la Catedrala din Arad, se publică concurs, din oficiu, cu termen de 30 zile.

Preotul numit va avea ca beneficiu salariul dela Stat, în suma lunară de 7200 lei brut.

Dela recurenți se cere calificăriune pentru parohii de clasa I (primă).

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta în timpul concursului, Consiliului Eparhial din Arad.

Arad, la 6 Iulie 1943.

† Andrei,

Episcop.

Traian Cibian,

consilier ref. eparhial.

Nr. 2923—1943.

Pentru întregirea postului de diacon ceremonial la Catedrala din Arad, se publică concurs din oficiu, cu termen de 30 de zile.

Diaconul numit în acest post va beneficia de salariul dela Stat, în suma lunară de 7200 lei brut.

Cererile de concurs, însoțite de actele necesare, se vor înainta Consiliului Eparhial din Arad.

Dela reflectați se cere calificăriune preotească pentru parohii de cl. I. (prima).

Arad, la 7 Iulie 1943.

† Andrei,

Episcop.

Traian Cibian,

consilier ref. eparhial.

Nr. 2695—1943.

Se publică concurs din oficiu cu termen de 15 zile, pentru ocuparea următoarelor posturi de cântăreți bisericești din parohii de categoria II și III urbană:

1. Arad-Șega, protopopiatul Arad,
2. Nădlac, protopopiatul Pecica,
3. Ineu, protopopiatul Ineu.

VENITE:

1. Salariul dela Stat.
2. Stolele legale.

INDATORIRI:

1. Conlucrarea alături de preot la toate serviciile și activitățile bisericești.

2. A instrui elevii și pe cei doritori în răspunsurile liturgice, organizând cor bisericesc.

3. Cel numit suportă toate impozitele după beneficiul ce-l va realiza în parohie.

Cererile se vor înainta Veneratului Consiliu Eparhial în termenul fixat mai sus.

Arad, la 28 Iunie 1943

† Andrei,

Episcop

Prot. Caius Turicu,
consilier ref. eparhial.